

0-1b

Bašimane xe ba ya xo wêla ba tsošwa e sa le ka xosasa, xe molya o šetše o tšwile xe e le xôna o yo thôma o šothla ba lala kxorong (banna) bošiu ka moka ba lala ba bina ba raloka, xe bo esa ba ba isa moo ba xo lekotšexo.

Bašimana ba xo wêla xa ba bana lebaka ka nakô e ngwê le e ngwê motho o no ya le xe e le yo moxolo xaeba xaa ka a ya xe bangwê ba ya. Xe motho a eno le mengwaxa ya lesome xôna xa a swanêla xo ya, xo wêla bašimane xo xongwê xe a eno le mengwaxa ye 13 xoba 12. xe a dio ba le kêlêllô o ya wetšwa Tšatši la Mathômô xo wêlwa ka sehlôpha, xe o šetše o tšwile motho a ka no ya ka motee-ka motee.

Xa xo na nnete ya xo bala mengwaxa ya xore nna molya o tlô thôma leng ka xore ba thôma ba lela Bašimane xore ba tlale. Mephatô e ihlaloxangwa ka merôlê ye ba iteilexo yôna xe ba fiša Molya. Aowa ba ka se thselê ngwaxa wa Molya xe e se fêêxa xe xo eno le tlala, xoba bolwêtsi xe bo ka thômêxa xe molya o sešo xo tšwa, le xe ntwá e ka baxôna xa xo welwe.

Xo laola kxoši xore yôna e rata molya xomme e bitša matona a sethšaba, xore yôna e rata xo nthša molya, xe Matona a ka dumêla, molya o tla nthšwa xe Matona a ka xana dia pala ka xore Matona ôna a tseba xe mebotwaneng ya ôna xo eno le tsietsi e ngwê xoba tlala. Xoa laolwa, xe ngaka e ka re kea laola ya botša batho xore xa xo ka kxonexi, kaxore xo ka thlaxa sa xore le xore sethšaba se a thibêlwa, Xo byalô ka Molya wo wa xo felêlêtsa wa Madingwana, o rile xe o nyakô ba xôna ngaka e ba thibetše ka xore xo kaba le bolwêtsi, le tlala, ka nnete xo bile xwa ba le bolwêtsi bya sexaxane sa šohlêla bana ruri. le pula le yôna xa ya na ka swanelô xomme, ra leboxa ngaka ya rena Matloxa.

Ke tswanêlô xore bašimane le banenyane ba wêlê ka xore ka kômeng xo rutwa melaô ya sethšaba le ya xo thlompha ba baxolo, ka xore xe bašimane e sa le mašoboro xa ba na molaô wa setšabô. Batho ka moka ba swanetše xo wêla, xe motho a sa wêdiše ngwana wa xaxwê wa swarwa a rupišwa ka kxang. Lebollô le hola kxoši ka xore yôna ba e lefa ka dipudi, Mathšepê a Sesotho, le meruka ya

meetse ye bexo e khumanwa xa Mangwato. Molaodi yêna o khumana
 dinamama ka xore ke yêna a nthšaxo metapê xo yo binêla batho kua
 ntlêš ba ba direlexo diphôšô, xomme ba nthšiswa dipudi, xomme ke
 bôna ba di jaxo. Morupi o lefêllwa ke papaxwê xoba yo a
 motlišitše xe a tlilô wêla, tefô ke sheleng ka hlôxô ya motho,
 thšêlêlê eo e fiwa kôma, e tšewa ke sethlaba-kôma. * Sefhiri se
 sa tsebyeng ke xore x xe le dika le ka hwa, xa xo tsebiswi
 maxwê, yêna o no sola, a a butšwe selô xore ngwana o šwele, le
 melaô xa e butšwe xa e butšwe ba ba sa wêlaxo, leo basadi, xe
 * Leina la yo a rupisaxo ke sethlaba-kôma yôna e lefêlêlwa thipa ya
 yôna.

e se fêla ba ba tsebaxo tša ka Molyêng. Xe xo nyakô itokišetša
 kôma, ba bitša ngaka xomme xe e xaxile ka dihlare tša yôna xo
 xaxiwa ka mašaša xwa nama a xwa eba sexôtlônyana phefô xa e
 tsene, ba thôma xo wêla ka kxwedi ya May, xomme ba fiša ka July.
 E babolodi ba aroxangwa le batho, ba dula ka sa bôna benye xe o
 ka ya ka Molyêng o rupile o ka no bolêla nabô xo ba botšiša
 maphelô. Batapê bôna ba bo.êla nahô kudu, kantlê xa fao xa ba
 bolele le batho. E, ba wêla felô xo tee ba ya ka meboti, byalôka
 sebeka a eno le mmoto wa xaxwê kxoši xe e ka mo dumêlêle o no
 kxôna xo tia molya wa xaxwê. Dilô tše dia ka meboti mme ba motho
 motee ba wêla xotee ka mabyeng, xo ba wêla xa ba apešwe xe e se
 Metlatlê fêla ye ba e bofêlêlaxo mo dinokeng xe ba yo tsoma kua
 ntlê, xe ba boya ba apola, ba pipiwa ka mothlaba xore ba sale e
 le ba bašweu Dihlôxô tsa bôna ba di bopêlêla ka mabu mothlaba
 wo ba o bitša kxêtli. Bušiu ba apara mabyang a makxênnya a xo
 loxiwa. Xomme ba xana byalê bôna ba rôbala ka mapai

5 Xe ba wêla tlôtšwa ka mabu a mašwêu šwêu miriri ba beola xe ba
 ya xae molya o swelê. Ba itiwa xe xo jewa le x xe xo sa
 sepelwe botse o šalêla moraxo. Ba rupišwa ke monna fêla wa
 xo kxôna, ba re ke sethlaba kôma ba bolotšwa ka o tee ka otee
 bangwê ba sale kantlê, xe ba bolotša ba thôma ka ngwana wa kxoši
 wa bobedi ya ba wa motseta, byalê mafelelong mang le mang o a
 bolotšwa xa xona kalafô, xe e se phefô ye ba tsoxêlaxo ntlê e sa
 le ka mesô. Mphaka o ba rupiša ka mphaka wa xaxwê. Setsibana

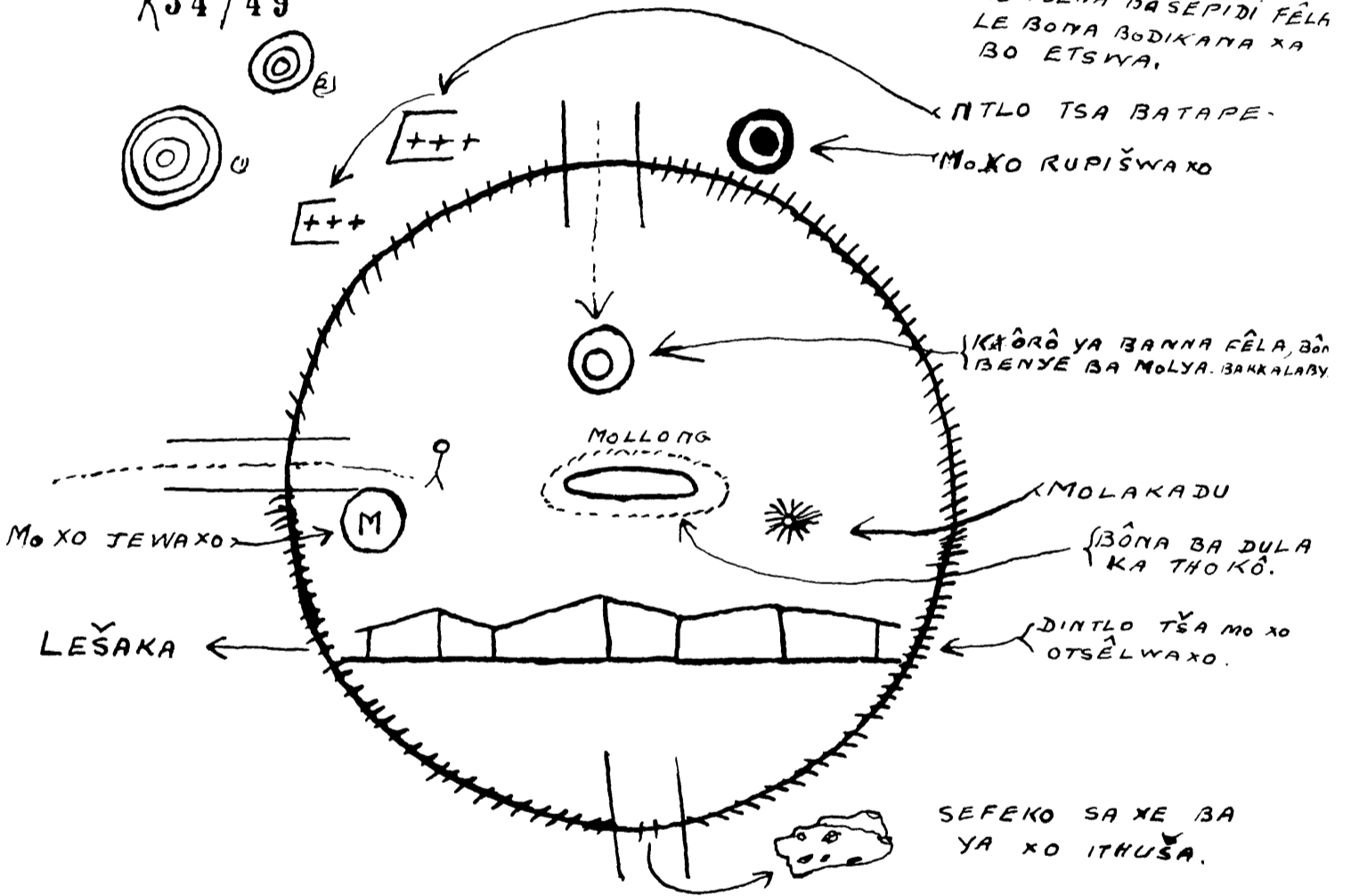
S.391.

K34/49

SEFEKO SA MO BA TSENA XO XANA
XE BA TLILO LAYA.

IV.B. XO TSENA BA SEPIDI FÊLA
LE BONA BODIKANA XA
BO ETSWA.

5

6 se a tšwêlaxo nasô xa se lahla, xe a rupiswa sekhathana se ba
 se ripaxo ba se šila ba dia molosô xe ba bolêla xe o sa rupa
 o ka se ba kwê ba no le mmolêlô wa bôna ba rutwa mantšu le melaô
 ya ka molyêng. Ba rutwa thlômphô xo baxolo ba bôna xa ba rate
 thohakô, xe o ka roxana o nthšiswa pudi, Ba^r rutwa tša xo
 tsoma, metapê ke yôna e utswaxo kxêtli xe e le ka polaseng.
 Ba bônwa ke Batapê xe ba tšwile, xe ba bôna motho ba xoêlêla
 xore motho a thšabe. Xe ba rôbala a ala mabyang ka xodimo ba
 apara a mangwê a xo loxiwa Leina la mollô ke tlou, bana ka
 Molyeng ba swarwa xampe-mpe ba itiwa ba ba bitša baloi, le xe
 o lwala xa ba na taba le yêna. Motho xe a hwile maxwê motho
 o no solo boxôbê mohla bo iswa, motapê o tla tloxa a swere
 telô xomme a tla a irebêxa pele xa sehlaka a nama a sepetše,
 ke moka batswadi ba tla tseba. Tša xo ja ba fiwa ke motapê wa xo
 kxêthiwa. Dijô di iswa ke banenyana ba di bea dikxareng. Ba
 ja le dithšila, xo wêla xo tšea kxwedi tše tharo. Mohla molya
 o fedile xo dirwa mekete, mphatô wa fišwa, ba hlapiswa. Batho
 ba tsebišwa. Xe ba xôrôxa ba dirêlwa mekete ba thlabêlwa
 dipudi le dikxômo. Ba wetšexo xo tee ba tsebana ka, Mmolêlô dika,
 le ka morôlê. Batho ba xo tšwa xo wêla ba xopolêlwa xo ba banna
 le basadi. Xe e le moxolo o na le ditokêlô tša banna tša
 kxôrô, le tša xo tšea.

7

14. Xo wêla

Mphatô o no le leina, le thiwa ke banna ba re lena le
 Madingwana, xoba Dithaxa leina le ba le hwêtsa xo morôlê wa
 xo fêlêla ka xo hwa. Byalôka xe xo ka hwa mankwê, ba ba
 latêlêlaxo ba tlô tšea leina leo. Maina a mephato ke Mankwê,
 Madingwana, Matladi, Maratwa, Dithaxa, Marutla, basadi le bôna
 ba sepela ka morôlê wa banna. Ba mphatô motee ba thikisana le xo
 thusana. Xe ba eja nama ba Mphatô motee ba ja xotee. Xomme
 ba ka pele ba khumana nama ya bokaone ya botse-ngati, ba ka
 moraxo ba fiwa dingatha le ~~xxxx~~ mexodu.

END S 391